

BEROEPSBELANGEN

HET NIEUWE WETSONTWERP.

Op 13 November j.l. werd bij de Kamer een Wetsontwerp ingediend, dat wij hieronder laten volgen.

Bij de behandeling van de Begrooting heeft bij het hoofdstuk „Volksgezondheid” Mevrouw de Vries—Bruins de opmerking gemaakt: „als men bedenkt dat op 15 Mei het bekende adres van de heeren Frenkel en Endenburg in de Kamer is behandeld en de conclusie van de commissie de Wilde met 68 tegen 5 stemmen werd aangenomen en het genoemde ontwerp ons ½ jaar later bereikte, dan kan ik mij toch moeilijk aansluiten bij de hulde, door eenige leden gebracht voor den door den Minister getoonden ijver.”

Hierop antwoordde de Minister:

„Ik zou willen vragen, dat Kamerleden, wanneer zij zich ernstig beklagen over vertraging, toch ook eens informeerden naar wat er noodig is om een dergelijk wetsontwerp zoo ver te brengen, dat het bij de Kamer is. In dergelijke beschouwing is toch ook wel eens iets onbillijks.”

Waar nu het Wetsontwerp zooals het voor ons ligt, niet anders is, dan de geformuleerde bevestiging van hetgeen men na 15 Mei kon verwachten [waarover wij, onze meening reeds gezegd hebben (T. v. T. 15 Juni 1928)], moeten wij na deze Ministerieele verklaring aannemen, dat de wijze van uitvoering, die volgens het Ontwerp door den Minister wordt vastgesteld door Zijne Excellentie reeds nauwkeurig is bepaald.

En aangezien wij de moeilijkheden waarvoor zich de Minister geplaatst ziet allerminst onderschatten, willen wij ten einde niet onbillijk te zijn ons oordeel opschorten tot ons meer bekend zal zijn van de nadere regeling van dit examen.

REDACTIE.

ONTWERP VAN WET.

Wij Wilhelmina, bij de Gratie Gods, Koningin der Nederlanden, Prinses van Oranje-Nassau, enz., enz., enz.

Allen, die deze zullen zien of hooren lezen, salut! doen te weten:

Alzoo Wij in overweging genomen hebben, dat het wenschelijk is, dat zij, die ingevolge de wet van 30 December 1926 (Staatsblad No. 454), een visum op hun bewijs van vestiging hebben verzocht, doch niet ontvangen, 'alsnog in de gelegenheid worden gesteld van hun praktische bekwaamheden te doen blijken;

Zoo is het, dat Wij, den Raad van State gehoord, en met gemeen overleg der Staten-Generaal, hebben goedgevonden en verstaan, gelijk Wij goedvinden en verstaan bij deze:

Artikel 1.

Zij, die van Onzen Minister van Arbeid, Handel en Nijverheid krachtens de wet van 30 December 1926 (Staatsblad No. 454), de mededeeling hebben ontvangen, dat de viseering op hun bewijs van vestiging zal worden doorgehaald, en die naar het oordeel van Onzen voornoemden Minister vóór 10 Juni 1913 de volledige tandprothese als beroep toepasten, worden in de gelegenheid gesteld om door een praktisch examen het bewijs te leveren, dat zij bekwaam zijn tot de uitoefening der volledige tandprothese.

Zij zenden binnen twee maanden na den dag, met ingang waarvan deze wet in werking treedt, aan Onzen voornoemden Minister het bewijs van hun vestiging hier te lande vóór 10 Juni 1913, de bescheiden waaruit blijkt, dat zij vóór 10 Juni 1913 de volledige tandprothese als beroep toepasten en, zoo mogelijk, de ontvangen mededeeling, bedoeld in het vorige lid.

Onze voornoemde Minister stelt de eischen en de noodige regelingen voor het praktisch examen vast en wijst drie personen aan, die het examen afnemen.

Artikel 2.

Zij, die het examen, bedoeld in artikel 1, met goed gevolg hebben afgelegd, ontvangen een diploma, waarvan het model wordt vastgesteld door Onzen voornoemden Minister. Op hen, die in het bezit zijn van evenbedoeld diploma, zijn van toepassing de wettelijke bepalingen, die gelden voor hen, wier bewijzen van vestiging andermaal zijn gevisceerd, ingevolge de wet van 30 December 1926 (Staatsblad No. 454). Voor de toepassing van het laatste lid van het Eenig artikel van genoemde wet wordt dit diploma gelijkgesteld met het ten tweeden male gevisceerd bewijs van vestiging.

Artikel 3.

Aan de derde alinea van het Eenig artikel van de wet van 30 December 1926 (Staatsblad No. 454) wordt een zinsnede toegevoegd, lui-

dende: Het in deze alinea strafbaar gestelde feit wordt beschouwd als een overtreding.

Lasten en bevelen, dat deze in het Staatsblad zal worden geplaatst, en dat alle Ministerieele Departementen, Autoriteiten, Colleges en Ambtenaren, wie zulks aangaat, aan de nauwkeurige uitvoering de hand zullen houden.

Gegeven te

*De Minister van Arbeid,
Handel en Nijverheid,*

MEMORIE VAN TOELICHTING.

Het adres van den voorzitter en den secretaris van den Bond van Tandtechnici, houdende verzoek om een rechtvaardige en voor alle belanghebbenden gelijke toepassing van de wet van 30 December 1926 (Staatsblad No. 454), gaf in de vergadering van de Tweede Kamer van 15 Mei 1928 aanleiding tot een uitvoerige discussie. Overeenkomstig de conclusie van de commissie uit de Tweede Kamer, in wier handen dat adres was gesteld, werd besloten „den Minister van Arbeid, Handel en Nijverheid te verzoeken maatregelen voor te bereiden, waardoor uitvoering van één der beide in de laatste alinea van het Verslag aangegeven oplossingen mogelijk zal zijn”.

De beide oplossingen, waarop hier wordt gedoeld, zijn óf wel het instellen van een beroepsinstantie óf wel het openen van de mogelijkheid voor hen, die in tweede instantie niet bevoegd zijn verklaard, om zich alsnog aan een examen te onderwerpen. Overeenkomstig zijn aanvankelijk reeds in de Tweede Kamer medegedeelde opinie, geeft de ondergeteekende de voorkeur aan een examen. Het bezwaar, dat tegen de uitvoering van de wet van 30 December 1926 is gerezen, is juist, dat een objectieve maatstaf ter beantwoording van de vraag, of een bepaald persoon bekwaam was tot uitoefening der volledige tandprothese, ontbrak. Het examen doet een dergelijken objectieven maatstaf aan de hand. Bovendien leidt een beroepsinstantie tot een herhaling van de moeilijkheden, welke door de commissie in eersten aanleg werden ondervonden en die door een andere commissie niet beter kunnen worden opgelost.

Het examen moet een practisch examen zijn. Dit ligt in de lijn van de wet van 29 Juni 1925 (Staatsblad No. 282), die uitsluitend op practijk gebaseerd was. Daarvan af te wijken zou niet rechtvaardig zijn. Bovendien komt het hier op de practijk aan. Vandaar dat in het ontwerp van een „practisch examen” wordt gesproken.

De redactie van het ontwerp is zóó, dat het vereichte van toepassing van de volledige tandprothese als beroep vóór 10 Juni 1913 ook ditmaal zal gelden en onderzocht moet worden. Tot het practisch examen zullen alleen zij toegelaten kunnen worden, van wie ten genoegen van ondergeteekende bewezen is, dat zij aan dit vereichte voldoen.

*De Minister van Arbeid,
Handel en Nijverheid,*

J. R. SLOTEMAKER DE BRUINE.

BEDENKELIJKE JOURNALISTIEK

HET TANDTECHNISCH VRAAGSTUK EN DE HOUDING
VAN DEN GENEESKUNDIGEN MEDEWERKER VAN DE
N. ROTT. CRT.

In de Nieuwe Rotterdamsche Courant van 22 November j.l. komt een artikel voor van den Geneeskundigen Medewerker van dat blad dat wij hier in zijn geheel laten volgen:

HET TANDTECHNIKERS-VRAAGSTUK.

Het nieuwe wetsontwerp tot instelling van een examen. Slechts een 40-tal van de 120 onder de vorige wet afgewezenen komen voor toelating tot dit examen in aanmerking. Geen bevredigende oplossing. Zonder volledige bevoegdheid en een overgangsbepaling-1928 komt men niet uit de misère. Een wanstaltig novum en een ondeugdelijke considerans.

Onze geneeskundige medewerker schrijft ons:

Het is al weer 5 maanden geleden, dat de minister van arbeid, handel en nijverheid zich in de Kamer liet suggereeren, dat hij door een „examen” — een practisch „tandheekkundig” examen — de z.g. gedupeerde tandtechnici (de 119 zonder tweede visum) en daarmee het rechtsgevoel der Kamerleden zou kunnen bevredigen. Ik heb toen (zie N. R. Ct. 5 Juni 1928 Av. D.) uitvoerig betoogd hoe diep men reeds in de modder geraakt was en dat men zonder de beide vorige wetten op zij te zetten daar niet meer uit kwam. Nu het ontwerp voor wet no. 3 voor mij ligt, bestaat er aanleiding de nieuwe situatie te overzien en te toetsen aan de destijds tegen een examen zonder meer geopperde bezwaren.

Het betoog van den minister in de 2e Kamer, dat blijkbaar nog ten grondslag ligt aan zijn nieuw wetsontwerp komt hierop neer: De commissie-Limburg heeft voortreffelijk werk geleverd, daar wil ik geen op of aanmerking over hooren. Zij moest drie criteria aanleggen: a. vestiging hier te lande in 1913; b. beroepsmatige toepassing van de volledige tandprothese in 1913; c. bekwaamheid daartoe (natuurlijk ook in 1913?). De beide eerste criteria waren objectieve feitelijke gegevens en gemakkelijk te controleeren (had minister Koolen dat maar

gedaan!), bij de beoordeeling van de bekwaamheid was subjectiviteit niet te vermijden. Een subjectiviteit die het rechtsgevoel van betrokkenen en Kamerleden niet bevredigen kon. De oplossing is: vervang dien subjectieven maatstaf door een objectieven: het examen, en we zijn er. Er werd in de Kamer nog even gekibbeld over de vraag of zoo'n examen practisch of ook theoretisch mocht zijn. Maar iedereen scheen tevreden toen de minister vrijwel voetstoots het examendenkbeeld aanvaardde.

Ik heb reeds in het bovengenoemde artikel betoogd, dat de heele redenatie van den minister ernaast is. Mitsgaders dat de illusie niet houdbaar is dat instelling van een examen mogelijk is zonder geest en letter van de wet 1926 op zij te zetten: de wet 1926 eischte bekwaamheid-1913*), het examenwetje-1928 maakt slechts mogelijk beoordeeling van de bekwaamheid-1928 (of 1929). Aan de consequentie valt niet te ontkomen: een examen zet onverbiddelijk geest en letter der wet 1925 en 1926 — zijnde overgangsbepaling voor de in 1913 hier te lande gevestigde, de tandheelkunde als beroep uitoefenende, deugdelijk opgeleide en de toenmaals bekwame tandtechnici 1913 — op zij. Wil men die niet op zij zetten — er is niet zoo heel veel meer tegen en veel voor — accoord, maar dan kunnen ook de andere criteria (vestiging 1913, beroepsmatige uitoefening 1913) niet gehandhaafd worden. Ik betoogde dan ook, dat het verre de voorkeur verdiende 1913 1913 te laten, het gemodder met de overgangsbepalingen te staken en het vraagstuk 1928 in vollen omvang onder de oogen te zien. Zoo blijft het toch steeds een lapwerk (een nieuwe lap in een oud kleed...).

Voorts wil ik in het voorbijgaan even mijn verwondering doen blijken over de naieve veronderstelling, dat een examen ooit „objectiever” gegevens over iemands bekwaamheid (in het verleden zoowel als in het heden) zal kunnen verstrekken dan „bewijzen van vroegere opleiding”. Maar dat laat ik nu daar. Zoo ook het mooie maar volstrekt overbodige „diploma, waarvan het model wordt vastgesteld door Onzen voornoemden minister”, waarmede Zijne Excellentie hen wil blij maken, die eenmaal (wel geïseerd), andermaal (van visum beroofd), derde maal (met succes geëxamineerd) ten slotte toch nog „bevoegd zijn en blijven” (lees: worden) om de tandheelkunde (pardon: volledige tandprothese) als beroep uit te oefenen.

Maar dat zijn per slot van rekening bijzaken. De hoofdzaak is dat het nieuwe wetsontwerp — de exameneisch 1928 — strijdig is met geest en letter der voorafgaande wetten. Onverminderd het feit dat men slechts lapwerk verricht en het heele vraagstuk der uitoefening

*) Letterlijk: „bewijzen hunner opleiding”. Nu is dit begrip, dat oorspronkelijk het bezit van een diploma veronderstelde, door den minister wel verwaterd bij de openbare behandeling door ook toe te laten dat bewijzen van practische bekwaamheid (voortvloeiende uit getuigenissen enz.) als „één der bewijzen” zouden worden aanvaard, maar nooit als de algenoegzaamheid van dit ééne bewijs aanvaard. En nooit is de grondslag: bekwaamheid op 10 Juni 1913 verlaten!

van de tandtechniek als beroep onopgelost laat. Onverminderd ook de vraag of het sop de kool waard is: hoeveel van de 119 in tweede instantie afgewezenen (waarvan er al eenige overleden zijn) zullen in derde instantie opnieuw bevoegd verklaard worden. Eigenlijk moet eerst nog de vraag gesteld worden: hoeveel hunner komen er in aanmerking om geëxamineerd te worden. Want eerst vallen van die 119 allen af, die niet kunnen bewijzen, dat ze in 1913 hier te lande gevestigd waren en de volledige tandprothese als beroep uitoefenen. Nergens heb ik mij meer over verwonderd dan over het feit, dat in Mei in de Kamer niemand den minister op den man af gevraagd heeft: op welke gronden zijn die 119 afgewezen, zoo ook dat de minister niet open kaart heeft gespeeld door spontaan een overzicht te geven van de gronden der afwijzingen door de commissie-Limburg, die den minister bekend waren (resp. bekend moesten zijn), omdat die commissie natuurlijk van elk harer 119 adviezen een gedocumenteerd proces-verbaal had opgemaakt. Natuurlijk was het niet noodig, ja ongewenscht dat de minister die adviezen, resp. de notulen der commissie-Limburg overlegde, maar met een paar cijfers had hij de zaak recht kunnen zetten. Toen mevr. Bakker—Nort zeide: „op welke gronden (die 119 afgewezen werden) is niet bekend”, zweeg de minister. Toen de heer Hermans als zijn meening te kennen gaf, dat een groot deel der afwijzingen geschied was op grond hiervan dat de vestiging (1913) niet bewezen was, maakte de minister er zich af door te zeggen: „Ik weet niet of de heer Hermans voor die stelling bewijzen zou kunnen bijbrengen” . . . terwijl de minister zelf die bewijzen in portefeuille had. Laat de Kamer thans deze cijfers alsnog vragen, dan zal blijken dat van het 120 tal ongeveer één derde deel is afgewezen omdat het aan geen van beide criteria voldeed (vestiging en beroepsmatige uitoefening 1913 en bekwaamheid 1913), één derde deel is afgewezen omdat het in 1913 niet gevestigd was noch de volledige tandprothese als beroep uitoefende, één derde deel ten slotte wel gevestigd was en van de tandheilkunde een beroep maakte maar in 1913 niet daartoe bevoegd en bekwaam mocht worden geacht. Deze verhoudingscijfers kan ik niet bewijzen of toetsen, dat moet de minister doen, die daartoe alleen bevoegd en in staat is.

Uit deze cijfers blijkt, dat van de 120 direct pl.m. 80 afvallen die niet voor een examen in aanmerking komen — tenzij de minister onverhoopt aan het advies der commissie Limburg inzake het objectieve criterium der vestiging 1913 en beroepsmatige uitoefening 1913 mocht willen gaan tornen, wat hij na zijn verdediging van deze commissie reeds fatsoenshalve niet kan doen. Maar dan begrijp ik niet waarom die 80 weer hun stukken moeten inzenden en het departement ter voorbereiding van het nieuwe oordeel van den minister weer opnieuw die 80 dossiers moet doorwerken (alsof ze aan het Bezuidenhout niets beters te doen hadden).

Hoewel ik verder die pl.m. 40 overigen gaarne hun examen gun en en mij niet wil verdiepen in even speculatieve als onvruchtbare gissingen over het aantal „diploma's” (zie boven) dat dan zal worden

uitgedeeld, merk ik toch op dat een deel der aldus in 3e instantie gediplomeerden zeker geen wettelijk recht op het afleggen van dit examen kan doen gelden: omdat vaststaat dat verreweg de meesten hunner in 1913 niet bekwaam waren. Het deel hunner, dat in de sedert verlopen 15 jaren door „schade en schande” wijzer werd en nu het vak volkomen beheerscht (misschien professoraal, zoo niet geniaal) verandert aan het feit der onbekwaamheid-1913 niets. Het is en blijft onbillijk de volledige bekwaamen, die ook onder de 80 na 1913 gevestigden niet ontbreken, niet tot het examen toe te laten en wel degenen die hoewel in 1913 gevestigd toen zeker onbekwaam waren. Natuurlijk neem ik gaarne aan, dat het subjectieve oordeel der commissie-Limburg wel eens na rijp beraad en ook na inwinnen van diverse informaties gefaald heeft (ook haar voortreffelijk werk was menschenwerk) maar dat is geen grondslag waarop deze nieuwe wet kan steunen. Dit wetsontwerp is dan ook niets dan een mislukte camouflage voor de ondeugdelijke grondslagen der wetten van 1925 en 1926 en voor gebrek aan inzicht ten departemente voor de behoeften van dit oogenblik op dit gebied. Laat men toch inzien — ook in de Kamer — dat het niet gaat om meer of minder z.g. „soepele” toepassing van een overgangsbepaling, die doordat ze 15 jaar te laat komt, lijdt aan een onherstelbaar vitium originis. Waar het om gaat is het eens en voor goed oplossen van het vraagstuk der bevoegde en bekwaame tandtechnici geheel afgezien van de vraag wanneer ze geboren, getrouwd, gevestigd, enz. zijn.

Dat vraagstuk wordt alleen opgelost door 1913 1913 en juridische spitsvondigheden thuis te laten en een overgangsbepaling 1928 (er bij) te maken. Natuurlijk wil ik die 34 dubbelgeviseerden niet dupeeren door een examen — hun bevoegdheid kan zonder bezwaar veilig gesteld worden. Ja, het is noodzakelijk hun bevoegdheid te verruimen. Zelfs de tandartsen zijn het er zooals tandarts Nord in 1922 schreef, over eens dat een beperkte bevoegdheid nutteloos is en de personen in kwestie alleen met volledige bevoegdheid geholpen zouden worden. Met „kleine” beperkingen, zooals thans nog bestaan — zoodat ze geen melktandjes mogen trekken en alleen kiezen en tanden die vervangen worden — bereikt men niets dan bechicaneer en geplaag. En het wordt toch hoog tijd dat dat nu eens en voor goed uit is. Mede daarom heb ik in mijn artikel van 5 Juni ook voor den vollen titel „tandarts” gepleit. Ik begrijp heel goed dat die voor de (tandmeesters en) tandartsen een bittere pil is. Maar ook hier geldt het spreekwoord: bitter in den mond maakt het hart gezond. Overigens is het verschil tuschen het woord „tandheeskundige” (dat is dus een „tanden-chirurg”, op zijn Engelsch-Amerikaansch dental surgeon, op zijn Fransch chirurgien-dentiste) en het woord „tandarts” zóó gering, dat ik de nadeelen van titelverschil grooter acht dan de nadeelen van titelgelijking, die trouwens bij het toekennen van volledige bevoegdheid toch ook moeilijk kan worden geweigerd.

Ik besluit dan ook met de conclusies, waartoe ik reeds een half jaar geleden op grond van ernstige studie en na rijp beraad kwam:

„Geef allen dubbel geviseerden en allen aan matige praktische exameneischen thans voldoende technici de volle bevoegdheid en den persoonlijk titel „tandarts“. Ze zullen daarmede heusch evenmin een gek figuur maken als de meeste tandartsen met de kunstnijvere producten hunner technici. Maar laat het dan ook eens en voor goed uit zijn. En de driedubbel onbevoegd verklaarde overblijvende tandtechnici zullen niet verder de gedupeerden moeten spelen, het practiseeren staken en opgeborgen moeten worden. En de extremisten in de tandartsenwereld zullen tot rust moeten komen en hun ook voor de waardeering dier wereld langzamerhand bedenkelijke actie moeten staken. Dan eerst zal de rust op het Bezuidenhout terugkeeren en deze onverkwikkelijke historie van de baan zijn.

Ten slotte signaleer ik nog het novum, dat het wetsontwerp in art. 3 brengt luidend: „Aan de derde alinea van het Eenig artikel van de wet van 30 Dec. 1926 Stbl. 454 wordt een zinsnede toegevoegd luidende: „Het in deze alinea strafbaar gestelde feit wordt beschouwd als een overtreding“. Dit slaat op het strafbaar stellen van hem, die niet bevoegd tot het voeren van dezen titel, dien titel voert of bevoegd tot het voeren van dezen titel, een afwijkenden titel voert. Ik zal er maar niets van zeggen, dan dat dit wanstaltige en onsmakelijke novum overbodig wordt als de thans volledig bekwame tandtechnici de hun toekomstige volledige bevoegdheid en titel krijgen. Voorts dat dit novum niet gedekt wordt door de considerans van het nieuwe wetsontwerp, welke luidt „dat het wenschelijk is, dat zij, die ingevolge de wet van 30 Dec. 1926 (Stbl. 454) een visum hebben verzocht, doch niet ontvangen alsnog in de gelegenheid worden gesteld van hun praktische bekwaamheden te doen blijken“. Ook zal het na het bovenstaande niet noodig zijn te betoogen, dat die considerans al even ondeugdelijk is als de aanvankelijke veel omstreden en dan ook gewijzigde-considerans van de beide vorige wetsontwerpen. Al was het alleen maar, omdat deze considerans algemeen is en op alle 120 afgewezenen slaat, terwijl het de bedoeling blijkt slechts een 40-tal in de gelegenheid te stellen tot „het doen blijken van hun praktische bekwaamheden“. Hoe lang zal het nog duren voor het departement eens doet blijken van de bij haar toch te veronderstellen theoretische en praktische bekwaamheden om het tandtechnikers-vraagstuk op te lossen en den Gordiaanschen knoop met betrekking tot de driedubbel mislukte overgangsbepaling 1913 door te hakken?

Op 27, 28 en 29 November volgen ingezonden stukken met onderschriften van denzelfden medewerker:

HET TANDTECHNIKERS-VRAAGSTUK.

In het avondblad van 22 November komt de geneeskundige medewerker in zijn artikel over bovenstaand onderwerp „op grond van ernstige studie en na rijp beraad“ tot de volgende conclusie: „Geef allen dubbel geviseerden en allen aan matige praktische exameneischen

thans voldoende technici de volle bevoegdheid en den persoonlijken titel „tandarts“.

Is deze medewerker wel ten volle doordrongen van den ernst van zijn conclusie? De tandarts toch heeft de bevoegdheid tot het behandelen van het tandstelsel, het periodontium, de tandkassen en de kaakbasis. Deze bevoegdheid zou dus o.a. gegeven moeten worden aan technici die voldoen aan „matige practische examens“.

Dit is eenvoudig belachelijk. Er zou dus wettelijk geen enkel verschil meer bestaan tusschen iemand die jarenlang een universitaire opleiding heeft genoten en personen die in den loop der jaren ten koste van de patiënten en tot schande van henzelf eenige tandheelkundige kennis verworven hebben.

De medewerker beweert vervolgens dat dit nieuw soort tandartsen „heusch evenmin een gek figuur maken als de meeste tandartsen met de kunstnijvere producten hünner technici“:

Na zijn „ernstige studie“ schijnt de medewerker dus onbekend met het cardinale verschil dat er bestaat tusschen het verrichten van tandheelkundige manipulaties in den mond en het vervaardigen van „kunstnijvere producten“ in de werkplaats.

Ik vraag me af wat er terecht moet komen van het conserveerende deel der tandheelkunde om nog maar te zwijgen van kaakfracturen, regulaties, het stellen van de diagnose en de behandeling der talrijke pathologische verschijnselen in de mondholte.

Voor de eventueele „patiënten“ van deze tandartsen is het te hopen dat de heeren van onze Volksvertegenwoordiging een andere meening zijn toegedaan dan de geneeskundige medewerker.

Hoogachtend,

E.

Onze geneeskundige medewerker teekent hierbij aan:

De schrijver overdrijft. Het klinkt heel gewichtig van „tandstelsel, periodontium, tandkassen en kaakbasis“ en „jarenlange universitaire studie“ te spreken. Maar een zeer belangrijk percentage van die „jaren“ wordt door de tandheelkundige studenten doorgebracht met min of meer kunstnijver goudsmidswerk (gezwegen van platina, porcelein, gips en andere sanitaire artikelen). Tusschen den arbeid der tandartsen en der 15 jaar gevestigde de tandheelkundige praxis eigenlijk al dien tijd in vollen omvang uitoefenende tandtechnici bestaat dan ook geen cardinaal verschil. Er zijn kwantitatieve verschillen, zeker: de gemiddeld ervaren technicus beheerscht de kunstnijverheid beter, de gemiddeld ervaren tandarts heeft meer theoretische kennis over de ziekten van mond en tanden. Maar: waar heeft de gemiddelde patiënt nu meer aan? Om ook maar te zwijgen over kaakfracturen en regulaties, beide langzamerhand zoo zeer gespecialiseerd dat de gemiddelde tandarts... zich daar niet mee inlaat (als hij verstandig

is). Blijkbaar is de schrijver de strekking van mijn betoog ontgaan. Ernstige misstanden eischen ernstige maatregelen. Men moet zich niet blindstaren op den ernst der maatregelen maar maatregelen en misstanden tegenover elkaar wegen.

HET TANDTECHNIKERS-VRAAGSTUK.

Ieder, die een universitaire vorming heeft genoten, maar ook ieder, wiens rechtsgevoel normaal ontwikkeld is, zal zich hebben gestooten aan de denkbeelden, welke uw geneeskundige medewerker verkondigt in het Avondblad van 22 November.

Hij wensch niet meer of minder dan een aantal technikers, die hetzij in 1913 onbevoegd de volledige tandprothese als beroep uitoefenden, hetzij dit later zijn gaan doen, aan een gelegenheidsexamentje betreffende hun praktische bekwaamheid te onderwerpen, en bij gunstigen uitslag hun de volledige bevoegdheid tot uitoefening van de tandheekunde en den titel „tandarts” te geven.

De wetenschappelijke vorming inclusief een behoorlijke mate van algemeene ontwikkeling en beschaving, gelegen in de voorbereidende studie, op H.B.S. of gymnasium, welke de wet tot dusverre noodig achtte en in de toekomst blijft vereischen voor den tandarts, wordt dus ineens als ballast over boord geworpen voor deze lieden, die, in overtreding met de wet, een zekere manueele vaardigheid hebben verkregen in een onderdeel der tandheekunde, de tandprothese, en die van het resteerende veld, dat de tandheekunde bestrijkt, ten hoogste door beunhazerij iets kunnen afweten, doch, wat het bedoelde examen betreft, niet behoeven af te weten. De titel „tandarts” wordt te hunnen behoeve, doch ten nadeele van den oningewijden patiënt, geprostitueerd. En nu is het een onjuiste voorlichting van de publieke opinie, wanneer uw geneeskundige medewerker de uitdrukking bezigt „de tandheekundige (pardon: volledige tandprothese)” er: even later spreekt van „kleine” beperkingen — zooals dat ze geen melktandjes mogen trekken en alleen kiezen en tanden, die vervangen moeten worden — waarmee men niets anders bereikt dan gechicaner en geplaag” net alsof het deel der tandheekunde, dat buiten de tandprothese ligt, eigenlijk niets is of zoo goed als niets, terwijl toch de bij uitstek gewichtige conserveerende, tandheekunde, welke uitoefening bij gebreke van wetenschappelijke opleiding slechts gevaarlijke knoeierij is, geheel buiten de tandprothese valt.

En hoe kan de schrijver nu eigenlijk in zijn stelsel de illusie koesteren, dat het met verwezenlijking van zijn denkbeeld „voor goed uit” zal zijn? Over 5 of 6 jaar zullen zij, die, de nieuwe wettelijke regeling ten spijt, zijn gaan voortpractiseeren of begonnen te practiseeren, in den waan komen van voldoende bekwaamheid te bezitten en om volledige bevoegdheid gaan vragen. Met welke soort logica kan uw medewerker, die zoo welwillend staat tegenover de technikers, welke hun bedrevenheid bezaten in 1913 of tusschen 1913 en 1928 verwierven, weigeren die verlangens van die nieuwelingen ook maar

in onderzoek te nemen, en kort en goed adviseeren, die personen maar „op te bergen”? Integendeel in het precedent, dat de schrijver wil scheppen, zullen zij een gemakkelijke springplank hebben voor het voeren hunner propaganda.

Bedenkelijk lijkt mij ook de rechtvaardiging, welke de schrijver geeft voor de gelijkstelling in titel.

„De menschen heeten thans reeds „tandheekundige” (dat is dus een „tandenchirurg”, op zijn Engelsch-Amerikaansch dental-surgeon, op zijn Fransch chirurgien-dentiste) en nu is het verschil tusschen dat woord en „tandarts” zoo gering, dat ik de nadeelen van titelverschil grooter acht dan de nadeelen van titelgelijkstelling”, zoo keuvelt de gemoedelijke schrijver, (zonder nochtans de nadeelen van titelverschil nader aan te duiden). Deze redeneering nu is in haar uitgangspunt fout. In 1926 heeft men getoed om een beteren titel te vinden voor de toen gedeeltelijk bevoegd gemaakte tandtechnikers, omdat men beseftte dat het woord „tandheekundige” de bevoegdheden van deze heeren niet juist weergaf en eigenlijk veel te weidsch was. Ondanks de meest uiteenlopende voorstellen van kenners onzer taal, of die zich daarvoor hielden, slaagde men niet er in een juistere benaming te vinden, en aanvaardde men tenslotte maar de ongelukkige naam „tandheekundige”; ongelukkig, omdat die personen juist niet bevoegd werden tot het beoefenen van de heekunde der tanden, doch slechts tot de prothese, de vervanging der tanden.

En nu wekt de geleerde schrijver, gebruik makende van dien totaal verkeerden titel, de gedachte, alsof die lieden zijn, wat zij slechts heeten, nl. „tandheekundige” (tanden-chirurg of dental surgeon), en alsof er daarom eigenlijk geen enkele reden is om hun den titel „tandarts” te onthouden. Wee den advocaat, die het zoude wagen een dergelijke sophistische redeneering in de processtukken te voeren. Welk een prooi zoude hij bij pleidooi worden voor zijn tegenpartij!

De schrijver voelt de declassering, die door zijn voorstel aan den ganschen stand der tandartsen wordt berokkend; hij ziet in dat de gelijkstelling voor hen „een bittere pil” (lees „een grievend onrecht”) zoude zijn. Vruchteloos tracht hij deze bekentenis te verzwakken met de aardigheid, „bitter in den mond maakt het hart gezond”. Bij de lezing van des schrijvers uiteenzettingen werd bij mij onwillekeurig de gedachte gewekt, dat de wetgever evengoed aan geroutineerde en handig stellende procureursbedienden eerst den titel van „rechtskundige” en een jaar later dien van „advocaat” of „meester in de rechten” zou kunnen toekennen. En ik besluit dan ook, zooals ik ben begonnen, dat ieder die zijn bevoegdheid kreeg na een universitaire opleiding, tegen des schrijvers denkbeelden zich moet verzetten.

Slechts moge ik aan deze regelen nog toevoegen, dat ik ze spontaan heb geschreven, en dus zonder de minste ruggespraak, direct of indirect, met en zonder medeweten van eenigen tandarts.

Mr. H. SANDERS.

Onze geneeskundige medewerker teekent hierbij aan:

Ik waardeer dit bewijs van belangstelling van juridische zijde zeer, maar ben daardoor geenszins overtuigd van ongelijk. Er is trouwens een tijd geweest dat ik er over dacht als mr. Sanders en te vuur en te zwaard optrok tegen de juristen die eerst de wetsovertreding toelieten en toen (mr. Aalberse) een gewoonterecht construeerden en daarna (mr. Koolen) de wet zelf weer met voeten traden...

Mr. Sanders vergeet die heele voorgeschiedenis, vergeet dat ik van het eerste begin af gewaarschuwd heb dat het mis zou gaan. Maar daarom wijst hij ook ten onrechte de grandes remèdes af die ik nu „aux grands maux” noodzakelijk acht.

Thans een paar andere misvattingen van den schrijver.

Het examen dat ik wil moet practisch zijn en niet alleen de prothese maar de heele uitoefening der tandheelkunst omvatten. Theoretische toetsing is terecht afgevozen omdat vele Kamerladen — ook de juristen — overwogen dat zij zelf wanneer ze vandaag of morgen hun theoretische examens (bijv. doctoraal rechten) moesten overdoen zouden zakken. Artsen met vele jaren praktijk staan tegenover hun artsexamen precies eender. De bij uitstek gewichtige conserveerende tandheelkunde? Ik wil daar twee dingen van zeggen. Ten eerste dat die zeker niet meer — zoo niet minder — theoretische kennis vereischt dan de tandprothese. Zij vragen beide een goede opleiding met een zeer uitgesproken practisch-technisch karakter. (De onvoldoende technisch geschoolde wetenschapeling knoeit op dit gebied ongetwijfeld meer dan een handig empirist: maar ik wil een slecht tandarts niet met een goed tandtechnicus vergelijken). In de tweede plaats is het om het zacht te zeggen een open strijdvrage of de conservatieve tandheelkunde niet zeer vaak de „kat in de kelder” metselt en haardinfecties scheidt in plaats van die weg te nemen. Bij roentgenologisch onderzoek, dat nog veel te weinig geschiedt (hoeveel tandartsen beheerschen de tandheelkundige roentgenologie? dat is geen verwijt, ook dit wordt een specialisme, maar dan een waarvan thans in ons land nog veel te weinig gebruik gemaakt wordt) blijken vele conservatief behandelde elementen, ook als ze geen klachten geven een ernstig gevaar voor de gezondheid. Een goede prothese is zeker vaak beter dan een schijnbaar ideaal geconserveerd element. Maar dat nu daargelaten. Wie den tandtechnicus dwingt bij elken patiënt een prothese te maken (op straffe van overtreding der wet) heeft op zijn geweten dat vele overbodige prothesen gemaakt en elementen die wel heel goed conservatief behandeld kunnen worden verwijderd worden.

De titelkwestie is zuiver secundair en vind ik op het oogenblik vrij onbelangrijk. Ik heb zelf tegen het woord tandheelkundige gevochten zoo lang het zin had. Thans gaat het om andere zaken: om het toekennen van volledige bevoegdheden en titels die daarmee in overeenstemming zijn.

Dat heeft met declassering der tandartsen niets te maken, die is volkomen denkbeeldig. De vergelijking met procureursbedienden gaat

wel zeer mank. Ik ben echter niet genoeg op de hoogte van de verhoudingen op het gebied der onbevoegde en halfbevoegde uitoefening van de „rechtskunde” (praktizijns, zaakwaarnemers, misschien ook door deurwaarders) om de parellel scherp te kunnen trekken. Maar ik heb wel in mijn 15-jarigen journalistieken arbeid — gezwezen van mijn iets kleiner aantal jaren gewijd aan de medische praktijk — genoeg geleerd om de universitaire opleiding naar haar betrekkelijke waarde te leeren schatten. De tandheelkunde is voor het overige een bij uitstek practisch technisch vak waarbij natuurlijk ook kennis wel een rol speelt, maar kunnen toch no. 1 is. Hoe dit zij, het gaat thans om het vinden van een gelegheidsoplossing — desnoods een verlegenheidsoplossing — voor het vraagstuk in kwestie. Dat vraagstuk is voor de juristen — die ons eerlijk gezegd op dit terrein van de wal in de sloot hielpen — geconstrueerd als een juridisch vraagstuk: overgangsbepaling 1913. De oplossing van dat vraagstuk is wanhopig mislukt. Voor mij is het een practisch sociaal vraagstuk: het thans (1928) bestaan van een groep bekwame empiristen. Het opruimen van het empirisme is heel wat waard. Het moet voorgoed uit zijn. In mijn opstel van 5 Juni heb ik hetzelfde theoretische bezwaar geopperd als mr. Sanders en van eenigen twijfel blijkt gegeven aan de voortvarendheid, waarmede in ons land der 3 H's in de toekomst politie en justitie zullen doen wat ze in de jaren 1913—1928 aanvankelijk verzuimden: het beletten van de uitoefening door wettelijk niet bevoegden. Hier moet de jurist geen beroep doen op mij, maar meen ik een beroep op den jurist te mogen doen.

HET TANDTECHNIKERS-VRAAGSTUK.

Geachte Redactie,

Naar aanleiding van het dezer dagen door den Minister van Arbeid, Handel en Nijverheid ingediende wetsontwerp, dat ten doel heeft het rechtsgevoel der Kamerleden te bevredigen door de z.g. „gedupeerde tandtechnici” aan een examen te onderwerpen, schrijft Uw geneeskundige medewerker een artikel onder bovenstaand opschrift (Avondblad 22 November) dat mij noopt eenige opmerkingen te maken, waarbij ik korthedshalve alleen op zijn conclusies wensch in te gaan.

Deze luiden:

„Geef allen dubbel geviseerden en allen aan matige praktische exameneischen thans voldoende technici de volle bevoegdheid en den persoonlijken titel „tandarts”. Ze zullen daarmede heusch evenmin een gek figuur maken als de meeste tandartsen met de kunstnijvere producten hunner technici. Maar laat het dan ook eens en voor goed uit zijn.

En de driedubbel onbevoegd verklaarde overblijvende tandtechnici zullen niet verder de gedupeerden moeten spelen, het praktiseeren staken of opgeborgen moeten worden.

En de extremisten in de tandartsen wereld zullen tot rust moeten komen en hun ook voor de waardeering dier wereld langzamerhand bedenkelijke actie moeten staken. Dan eerst zal de rust op het Be-

zuidenhout terugkeeren en deze onverkwikkelijke historie van de baan zijn."

Het wil mij voorkomen dat deze conclusies enkele onjuistheden bevatten.

Wanneer men den dubbel geviseerden en allen aan matige praktische exameneischen voldoende technici, de volle bevoegdheid geeft en den persoonlijken titel van „Tandarts" dan is niet alleen alle spoor van billijkheid zoek, die de Kamer oorspronkelijk bewogen heeft eenige bekwame technici van vóór 1913 alsnog het recht te geven dóór te gaan met het uitoefenen van de volledige tandprothese, maar is ook op geen enkele wijze aangetoond, waarom ze daarmee geen gek figuur zullen maken. Zou dit laatste het geval zijn, dan zou het alleen bewijzen, dat de eischen thans aan de tandartsen op het examen gesteld, onmatigen derhalve overbodig en schadelijk zouden wezen, terwijl ieder ook maar eenigszins ter zake bevoegde weet, dat men in tegendeel overal in de wereld van meening is, dat die eischen behooren verzwwaard te worden.

Voor al aan degenen, die thans door een vierjarige academische studie tandarts trachten te worden, zou derhalve een grievend onrecht worden aangedaan.

Dat verder de driedubbel onbevoegdverklaarden het praktiseeren moeten staken of opgeborgen moeten worden, klinkt wel heel erg naief uit den mond van iemand, die weten kan dat tot het huidige oogenblik, technici, die noch in eerste noch in tweede instantie bevoegd zijn verklaard, rustig doorgaan te practiseeren en evenals vroeger vrijwel ongemoeid worden gelaten.

Voorts ben ik van meening, dat het zeer moeilijk zal zijn bewijzen bij te brengen, dat door extremistische tandartsen eenige actie zou zijn gevoerd, die niet de volledige instemming had van uwen medewerker, die destijds (ook de M. t. B. d. Tandh.) tot de scherpste maatregelen heeft geadviseerd! Zijn correspondentie met de redactie van het T. v. Tandheelkunde is daar om zulks te bewijzen.

En ten slotte lost zijne oplossing eerst recht niets op en voert het zelfs tot de allergrootste onbillijkheid ten opzichte van wat hij noemt „het vraagstuk der uitoefening van de tandtechniek als beroep". Want wanneer zonder schaduw van recht of billijkheid, iedere tandtechniker thans een aan matige eischen voldoende praktisch examen kan afleggen tot het verkrijgen van de volledige bevoegdheid en den titel van tandarts zonder een gek figuur te maken, dan begrijp ik allerminst op welken grond dit recht aan den techniker van 1929 onthouden zou mogen worden.

Ik geloof, dat uwen medewerker moet worden aanbevolen opnieuw ernstig aan het studeeren te gaan en ik twijfel niet of hij zal dan na rijp beraad tot andere conclusies komen.

U dankzeggend voor de verleende plaatsruimte.

Met de meeste hoogachting,

B. R. BAKKER,

Voorzitter der Maatschappij tot
Bevordering der Tandheelkunde.

Onze geneeskundige medewerker teekent hierbij aan:

Ten onrechte maakt de heer Bakker mijn conclusies los van mijn betoog en van de voorgeschiedenis, zoowel van de drie wetsontwerpen als van mijn actie pro en contra, een actie die aanvankelijk zoo zeer door de tandartsen werd gewaardeerd, dat ze een overdruk van mijn artikel(en) aan alle Kamerleden zonden, terwijl thans de tandtechnici dat doen. Ik bespeur in zijn betoog een zacht verwijt dat ik van front veranderd ben. Maar hij vergeet dat ik zonder mijn standpunt 1924—1927 te wijzigen van front moest veranderen omdat het aspect der zaak zich door de opeenvolgende wetten en het gescharrel daarmede in hooge mate gewijzigd heeft. Het is juist naar mijn eerlijke overtuiging de fout der tandartsen, wier actie ik destijds steunde — en onder gelijk gebleven omstandigheden zou zijn blijven steunen — dat ze met het verloopen getij de bakens niet verzet hebben. Door loyale medewerking van die zijde is thans meer te bereiken dan door een guerilla tot het uiterste.

Wat de heer Bakker schrijft over de noodzakelijke verzwaring van de exameneischen der tandartsen is juist, maar hij vergeet het belangrijkste: die verzwaring moet voor alles op technisch gebied liggen. Is niet de oorsprong van het vraagstuk der uitoefening van de tandtechniek als beroep voor een zeer belangrijk deel terug te voeren op te kort schietende technische vaardigheid van den gemiddelden tandarts? Deze vraag stellen is haar beantwoorden. Laten de tandartsen niet vergeten dat zij het waren die de meeste technici opgeleid hebben, vaak zelfs op hun patiënten lieten werken en nog in 1927 van soms wel soms niet juiste getuigschriften voorzagen!

Dat op het oogenblik — dank zij den chaos dien opeenvolgende ministers geschapen hebben — zekere onbevoegde technici (blijven) practiseeren weet ik. Maar als er nog rechters in Nederland zijn, zullen zij zoodra de zaak is afgewikkeld, naar vermogen meewerken om daaraan een einde te maken. Dat is trouwens een bezwaar van elke oplossing.

Feitelijk gaat dit alles om buiten de kern van mijn betoog: de ééne ondeelbaarheid der tandheilkunde en het ten eenenmale ontbreken van grenzen tusschen operatieve, conservatieve en prothetische kennis en bekwaamheden. Aan volledige bevoegdheid valt niet te ontkomen (de volledige daarbij behorende titel die de tandartsen het meest dwars zit is voor mij volmaakt secundair). Over (examen)eischen valt te praten, het begrip „matig” is even betrekkelijk als het begrip „hoog” of laag, overdrijving naar elke richting schaaft. Maar men moet niet langer praten over 1913, 1925 en 1926; het toen beoogde en de toen gemaakte fouten, maar nu de geheele zaak opnieuw onder de oogen zien. Ik herhaal aux grands maux les grands rémèdes. Zachte heelmeeesters...

Wij achten het plicht ook onzerzijds aan deze beschouwingen eenige aandacht te wijden, temeer omdat wij vroeger met in-

stemming artikelen van dezen publicist over hetzelfde onderwerp hebben aangehaald. Wij deden dat toen, niet alleen, wij met de daarin vervatte argumenten volkomen accoord gingen, maar ook omdat wij meenden, dat die argumenten niet uit een soort journalistieke beroepsijver waren neergeschreven, maar de wel overwogen opinie van den schrijver weergaven. De ingezonden stukken ontheffen ons voor het grootste gedeelte van de taak, de onhoudbaarheid van de beschouwingen in de N. Rott. Crt. aan te toonen, doch wij wenschen eenige kanteekeningen te maken naar aanleiding van de opmerking dat

„extremisten in de tandartsenwereld tot rust moeten komen en hun ook voor de waardeering dier wereld langzamerhand bedenkelijke actie moeten staken.”

Wij stellen dan voorop dat de „actie” der tandartsen bestaan heeft in het zenden van eenige requesten aan den Minister door de Ned. Maatsch. tot bev. der Tandheekunde en dat verder de Redactie van dit Tijdschrift meerdere artikelen aan de wets-misère heeft gewijd. Van eenigerlei optreden van tandartsen in extremistischen of anderen zin is ons niets bekend.

De Redactie van dit Tijdschrift, dat het Officieel Orgaan is der drie tandheekkundige vereenigingen, schreef namens de tandheekkundige professie, die in deze zóó eensgezind is, dat geen tandarts bij weten van de Redactie ooit mondeling of schriftelijk te kennen heeft gegeven, het met haar beschouwingen ook maar op een enkel onderdeel oneens te zijn.

Toen dan ook in de N. Rott. Crt. het artikel van 5 Juni verschenen was, heeft de hoofdredacteur, alvorens verdere stappen te doen, een schrijven gericht aan den geneeskundigen medewerker, teneinde dezen om opheldering te verzoeken. Op 7 Juni ontving hij een nietszeggend antwoord, dat hem noopte tot een tweede schrijven waarin nogmaals op een verduidelijking werd aangedrongen.

Op 13 Juni gewerd hem een tweede antwoord waarin over dit punt alleen de volgende zinsnede voorkomt:

„Van verbittering in tandartsenkringen is mij totnutoe niet veel anders gebleken dan de schrijverij in Uw blad, die ik vooral den laatsten tijd niet bepaald rustig kan noemen. Met name was het argument der ontschoten zenuwnaald niet fair.”

In een derde brief werd er toen op gewezen, dat vermoedelijk het betreffende artikel heel slecht gelezen was, omdat men anders had moeten begrijpen dat dit argument niet was neer-

geschreven als een verwijt aan de technikers, doch om de zonderlinge consequenties aan te toonen van een niet gedefinieerde bevoegdheid.

Op 19 Juni kwam thans een brief waarvan de eerste alinea luidt:

„Dank voor Uw schrijven d.d. 18 Juni dat mij Uw standpunt veel duidelijker en aannemelijker maakte. Ik zal daarmee zeker bij eventueel nog komende publicaties rekening houden.”

Wij hebben derhalve verdere stappen vermeden en op een herroeping gewacht. Niet alleen dat deze achterwege is gebleven, maar in precies dezelfde bewoordingen wordt thans — tegen beter weten in — dezelfde conclusie herhaald en om het nog mooier te maken vinden wij in dat artikel ook nog het volgende inzake de bevoegdheid der „tandheelkundigen” vermeld:

„Natuurlijk wil ik die 34 dubbelgeviseerden niet dupeeren door een examen — hun bevoegdheid kan zonder bezwaar veilig gesteld worden. Ja, het is noodzakelijk hun bevoegdheid te verruimen. Zelfs de tandartsen zijn het er zooals tandarts Nord in 1922 schreef over eens, dat een beperkte bevoegdheid nutteloos is en de personen in kwestie alleen met een volledige bevoegdheid geholpen zouden zijn.”

Inderdaad, zoo schreef tandarts Nord in 1922*). Maar hij deed dat in heel ander verband, om aan te toonen welk een enormiteit zulk een volledige bevoegdheid zou wezen en voegde er aan toe:

„De maatregel om menschen met onvoldoende opleiding op het publiek los te laten zou en dat publiek en de tandheekunde een halve eeuw terug zetten.”

Dit laatste wordt niet vermeld, een wijze van onvolledig citeeren waarvoor kwalijk een parlementaire uitdrukking gevonden kan worden.

Wanneer verder de eerste inzender (op 27 Nov. j.l.) beantwoord wordt, leest men:

„Tusschen den arbeid der tandartsen en der 15 jaar gevestigde..... tandtechnici bestaat dan ook geen cardinaal verschil.”

Wat heeft deze (overigens alleszins merkwaardige opmer-

*) Zie T. v. T. Jaargang 1922 blz. 797 e. v.

king) te maken met het feit dat de schrijver thans *alle* technici, dus ook hen die slechts *enkele* jaren zijn gevestigd, na een aanmatige eischen beantwoord practisch examen, de volledige bevoegdheid en den titel „tandarts” wil geven? Speculeert hij op de vluchtige aandacht van zijn lezers?

Als de heeren Mr. Sanders en Bakker hem met argumenten aantoonen, hoe onbekookt en ongemotiveerd zijn voorstellen zijn, dan doet hij zelfs geen *poging* om die argumenten te weerleggen, maar praat er om heen en komt tot twee maal toe met den krachtterm: „Aux grands maux, les grands rémèdes.”

En ofschoon wij gaarne toegeven dat dit een zeer energieke zegswijze is, zou het overtuigender geweest zijn, indien de deugdelijkheid dezer „rémèdes” ware aangetoond.

Erger is nog, dat in antwoord aan Mr. Sanders eenige volzinnen worden gewijd aan de conserveerende tandheelkunde, welke niet alleen den tandarts, maar zonder twijfel ook den georiënteerden leek verbaasd zullen hebben.

Weet deze medische journalist *wérkelijk* niet dat de geheele moderne conserveerende tandheelkunde er op gericht is om *géén* kat in den kelder te metselen en *géén* haardinfecties te scheppen?

En weet hij evenmin (antwoord aan Bakker) dat de verzwareing van de examen-eischen *niet* moet liggen noch wordt gezocht op technisch gebied, doch bij het *medische* deel der tandheelkunde? Of schrijft hij wederom tegen beter weten in?

In geen van beide gevallen is hij echter de aangewezen man om op te treden als voorlichter van het publiek; als de deskundige, die „op grond van ernstige studie na rijp beraad tot zijn conclusies komt.”

Als de Voorzitter van onze Maatschappij hem verzoekt bewijzen bij te brengen voor zijn beschuldiging aan het adres van „extremistische” tandartsen, is het eenige antwoord:

„Het is juist naar mijn eerlijke overtuiging de fout der tandartsen, dat ze met het verlopen getij de bakens niet verzet hebben. Door medewerking van die zijde is thans meer te bereiken dan door een guerilla tot het uiterste.”

Wat dit te maken heeft met „bedenkelijke actie, die... enz.” is ons even onduidelijk als waar die guerilla tot het uiterste vandaan komt.

De Voorzitter van onze Maatschappij was lid van de Commissie Limburg en ook bij de eventueele uitvoering van het Wetsontwerp zooals het thans is ingediend, zal ongetwijfeld

die Maatschappij, indien daartoe aangezocht, haar medewerking niet weigeren. En wat die te verzetten bakens en het verloop getij aangaat, het is *onze* eerlijke overtuiging, dat een wel geargumenteed advies met een getij niets te maken heeft. De tandartsen hebben vanaf het begin bij voortduring uiteengezet *wat* er verkeerd was en *waarom* en wie zich de moeite geeft, die uiteenzettingen nog eens na te slaan, zal moeten erkennen dat de feiten hen bij voortduring in het gelijk hebben gesteld. Of het met het oog op hun eigenbelang de meest *tactische* weg is geweest, valt moeilijk uit te maken, maar het was althans de eenige *eerlijke* weg.

Het zou overigens interessant zijn eindelijk eens te vernemen, waarom eerst sinds 1926 „de één- en ondeelbaarheid der tandheelkunde” is ontdekt.

De tandartsen hebben die sinds jaar en dag bij herhaling uiteengezet, de medewerker van de N.Rott.Crt. was het er roerend mee eens en verzuimt mede te deelen wat er sindsdien veranderd is.

Waarop baseeren zich nu eigenlijk al die *remèdes*?

In de eerste instantie wordt een wet verkeerd uitgevoerd. Met de instemming van dezen journalist, wordt bij een tweede wet een nieuwe uitvoering gelast, waardoor een aantal personen van de eerste lijst worden afgevoerd.

Dan blijkt dat er *enkelen* zijn, die *wellicht* ook in aanmerking hadden behooren te komen om de bevoegdheid in tweede instantie deelachtig te worden.

Men besluit deze menschen een kans te geven, hetzij door een beroepsinstantie, hetzij door een examen en thans komt de Minister met een ontwerp, dat beoogt dit te doen door middel van een examen, logisch gevolg dus van de Kamerzitting van 15 Mei.

Welke wereldschokkende gebeurtenissen hebben er inmiddels plaats gegrepen, die den geneeskundigen medewerker van de N. Rott. Crt. brengen tot een volledige ommezwaai, tot het niet voldoen aan wat hij fatsoenshalve verplicht was en tot zeer tendentius citeeren?

Waarom moeten de bedoelde technici thans als belooning voor jarenlange wetsovertreding de volledige bevoegdheid krijgen? En waarom den titel „tandarts”, waardoor het voor het publiek onmogelijk zal zijn de academisch gevormde tandartsen te onderscheiden van wat dezen medewerker in zijn artikel van 5 Juni zelf „tweede-rangskrachten” noemt?

Zoolang hij hierop een alleszins voldoende antwoord schuldig

blijft, moeten wij tot ons leedwezen, deze wijze van doen — om in zijn eigen stijl te blijven — signaleeren als een bedenkelijke actie in de journalistieke wereld die, kwam zij vaker voor, niet bevorderlijk zou zijn voor de waardeering van die wereld in het algemeen en van het gezaghebbende blad waarvan hij een der medewerkers is, in het bijzonder.

REDACTIE.

Naschrift.

Sinds het ter perse gaan van bovenstaand artikel zijn er alsnog eenige ingezonden stukken in de N. R. Ct. verschenen, voorzien van een onderschrift van den Geneeskundigen medewerker, waarbij de laatste onder meer de opmerking maakt, dat er tandartsen zijn (of geweest zijn) die hunne technikers op patiënten hebben laten werken, dat er zijn die hun technisch werk in een laboratorium laten vervaardigen, dat de orthodontie tot de prothetische tandheelkunde behoort, dat uit binnen- en buitenlandsche tandheelkundige tijdschriften blijkt dat de verhouding wetenschap : techniek = 1 : 10, en dat in Duitschland in dezelfde richting naar een oplossing is gezocht en *gedeeltelijk reeds is gevonden* als door hem wordt voorgestaan.

Wij willen daar nog even het volgende op antwoorden:

Dat tandartsen hunne technikers op patiënten hebben laten werken is een fout geweest van enkelen, die men moeilijk den tandartsenstand als zoodanig kan aanwrijven. Ook onder de medici, juristen enz. zullen immer lieden gevonden worden, die handelen in strijd met de beroepsethiek. Of zijn er nimmer artsen geweest, die somnambules, magnetiseurs enz. met hun diploma dekten? En wat voor recht zou dit dezen kwakzalvers geven op een geheele of gedeeltelijke medische bevoegdheid? Dat er tandartsen zijn die hun technisch werk op een laboratorium laten vervaardigen is volkomen juist. In de toekomst zal dit ongetwijfeld voor 95 % regel worden. Zoodra de geneeskundige medewerker zal begrepen hebben, dat tandvervangkunst (prothetische tandheelkunde) iets geheel anders is, dan het *vervaardigen* van een apparaat, zal dit hem niet langer verwonderen.

Wanneer hij niet alleen tandheelkundige boeken en tijdschriften vóór zich heeft liggen, maar ze ook zal hebben *gelezen* en den inhoud met kennis van zaken zal hebben *verwerkt*, zal hem tevens duidelijk zijn, dat orthodontie al heel bezwaarlijk prothetische tandheelkunde kan zijn, dat de tandtechniker in geen enkele andere verhouding behoort te staan tot den tandarts als de opticien tot den oogarts, dat de verhouding wetenschap:techniek geen andere is dan bijv. bij chirurgie of bij den oor-neus-keelarts, hoe zonderling hem dat thans ook moge schijnen en dat wij, die meenen goed op de hoogte te zijn van wat er omgaat in het buitenland, *ontkennen* dat naar de gevaarlijke en onbillijke door hem voorgestelde oplossing in Duitschland zou worden gezocht, laat staan dat deze reeds gedeeltelijk zou zijn gevonden.

REDACTIE.